

Tarık Tezel*

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ VE SÜT SEKTÖRÜNÜN ROLÜ

Bundan 11 yıl sonra 2030'a gelindiğinde dünya nüfusunun 8,6 milyar kişi olacağı öngörülmüyor. Artan küresel nüfus, yüzde 35 daha çok gıda, yüzde 40 daha çok su ve yüzde 50 daha çok enerji talebi yaratacak. Mevcut artış hızı devam ederse dünya nüfusu 2050 yılında 9,8 milyar kişiye ulaşacak ve bu nüfusun sağlıklı ve kaliteli ürünler ile yeterli ve dengeli beslenebilmesi için küresel gıda üretiminin de 2050'ye kadar en az yüzde 70 artması gerekecek.

Dünya, en önemli gündeminin gıda kaynaklarının verimli paylaşılması olacak bir döneme giriyor. İşte bu noktada küresel kalkınma hedeflerinin önemi ortaya çıkıyor. İşte bu noktada, biz süt sektörü temsilcileri için "Süt sektörü, 'İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme'ye olan katkısını nasıl maksimize edebilir" sorusu ortaya çıkıyor.

"Sürdürülebilir beslenme" biyoçeşitliliğe ve ekosisteme zararsız, ekonomik olarak uygun, erişilebilir, yeterli ve sağlıklıdır. Süt, insan vücudunun gelişimi ve sağlığı için şart olan bir dizi besin ögesini doğal olarak içerir. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), bu kapsamda sütü yüksek besin değeri ve insan beslenmesindeki rolü nedeniyle "özel" bir gıda olarak sınıflandırır.

Uluslararası Enerji Ajansı'na (IEA) göre 2030 yılına kadar dünyanın enerji ihtiyacı yüzde 50, FAO'ya göre gıda ihtiyacı yüzde 35, Uluslararası Gıda Politikaları Araştırma Enstitüsü'ne (IFPRI) göre su ihtiyacı yüzde 40 artacak. Bu durumda sürdürülebilir sütçülük ve sürdürülebilir gıda güvenliği de ön plana çıkıyor.

Hedef, mevcut beslenme tercihlerini karşılayabilecek, ödenebilir fiyatlardaki gıdanın sürdürülebilir tedarikini garanti etmek olmalıdır. Uluslararası Çiftlik Karşılaştırma Ağı'nın (IFCN) yaptığı analiz sonucunda, bu ülkelerde çiftlik başına ortalama 3 hayvan düştüğü görülmüştür. Gelişmekte olan veya geçiş sürecindeki ülkelerde bu sayı bir-ikiye kadar düşmektedir.

Tüm dünyada, 1 ile 10 inek barındıran çiftlik sayısı tüm çiftliklerin yüzde 78'ini ve hayvanların yüzde 56'sını kapsamaktadır. Bu çiftliklerde üretilen sütün büyük bir kısmı aile tarafından tüketilmekte ve artan kısmı çoğunlukla kayıtdışı pazarda nakit olarak satılmaktadır. Bu süt çiftlikleri "ev içi çiftçilik" veya "günübirlik geçimlik" olarak adlandırılabilir.

11 ile 100 inek barındıran çiftlik sayısı tüm çiftliklerin yüzde 22'sini ve tüm ineklerin yüzde 28'ini teşkil etmektedir. Çiftlikteki işlerin çoğu aile fertleri tarafından yapıldığı için bu çiftliklerin çoğu "aile çiftliği" olarak tanımlanabilir. Bu çiftlikler iyi yönetilirse aile üyelerinin geçimini sağlamaya yetecek kazanç sağlarlar.

100'den fazla inek barındıran çiftlikler ise tüm çiftliklerin sadece binde 3'ü kadardır ve tüm ineklerin yüzde 16'sı bu kategoridedir. Bu çiftliklere "çiftlik işletmeleri" denebilir ve işlerin çoğu ücretli çalışanlar tarafından yürütülür. Dünyadaki bu dağılım, Türkiye için de geçerli sayılabilir.

Türkiye süt ve süt ürünleri sektöründe kamu otoritesince onaylı, kayıtlı ve denetimli, 2 bin 294 işletme faaliyet gösteriyor. Sektörümüz 500 bini aşkın çiftçi-üreticiden temin ettiği çiğ sütü, sağlıklı, ambalajlı, hijyenik içme sütü ve süt ürününe dönüştürüyor. Türkiye'de süt ürünleri imalatında Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 48 bin kişi çalışıyor.

Süt sektörü gerek sağladığı doğrudan istihdam ve gerekse tedarikçilerinden aldığı mal ve hizmet ile yüzbinlerce insanımıza geçim kapısı oluyor. Sektörümüzün ürünleri, yurtdışında 600 bin satış noktasında yurtdışında da 88 ülkede tüketici ile buluşuyor.

Sütçülüğün gıda güvenliğini olumlu yönde etkilemesini temin için kademeli olarak ev içi çiftçilikten aile çiftçiliğine ve çiftlik işletmelerine geçiş stratejileri ve planları oluşturmalıyız. Sürdürülebilir süt hayvancılığı, süt üretimini, çiftlik verimliliği ve karlılığı ile insan ve hayvan refahını iyileştirirken, çiftliklerin karbon ayak izini de azaltacak sistemler oluşturmaktır.

Türkiye süt sanayiinin çatı örgütü SETBİR'in yönetimi ve üyeleri olarak, tarımsal üretimin ve gıda üretiminin, sadece halkımızın beslenmesi için bir zorunluluk değil, bu üretimin bir parçası olarak sürdürülebilir refaha ulaşmakta da bir gereklilik olduğunu düşünüyoruz. [S](#)

Bu yazı, SETBİR Başkanı Tarık Tezel'in, IDF tarafından İstanbul'da düzenlenen Dünya Süt Zirvesi'ndeki "Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde Süt Sektörünün Rolü Nasıl Maksimize Edilebilir" oturumunda yaptığı konuşmadan derlenmiştir.

* Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) Başkanı, SÜTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Vekili